

РОЛЬ ПОШУКОВИХ СИСТЕМ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ

У статті описуються процеси становлення світового інформаційного товариства, із них виокремлюється інформаційна культура, що є продуктом розвитку нових інформаційних технологій. Уся ситуація проектується на студента як учасника бесіди «я – пошукова система».

Ключові слова: інформаційна культура, пошукова система, студент.

В статье описываются процессы становления мирового информационного общества, из них выделяется информационная культура, которая является продуктом развития новых информационных технологий. Вся ситуация проектируется на студента как участника беседы «я - поисковая система».

Ключевые слова: информационная культура, поисковая система, студент.

The article describes the process of becoming the global information society, including information culture that is the product of new information technologies. The whole situation is projected on the student as a participant in the conversation, "I - the search engine."

Key words: information culture, search engine, a student.

Процеси становлення світового інформаційного товариства обумовили необхідність вирішення завдань, спрямованих на подальше вдосконалення системи освіти. Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ ст.)» визначила провідні напрями розвитку системи, зокрема – впровадження у навчальний процес прогресивних наукових концепцій, сучасних технологій і науково-методичних досягнень [3].

В умовах інформатизації суспільства досить актуальною є проблема формування інформаційної культури. На думку вчених, інформаційна культура є поки що показником швидше професійної культури, але з часом повинна стати важливим фактором розвитку кожної особистості.

Протягом останніх років розглядаються різноманітні аспекти формування інформаційної культури людини. Безпосередньо питанню сутності її приділяється увага в роботах С. Г. Антонової, В. О. Виноградова, В. З. Когана, Б. С. Гершунського, Л. І. Білоусової та інших. Звертається увага на аспекти формування всебічно розвиненої, гармонійної особистості в умовах

інформаційного суспільства [3]. До обсягу проблеми входить і розгляд питань ефективності використання пошукових систем у всесвітній мережі. Досліджуваний аспект може бути основою у формуванні теоретичного підходу до комунікативних технологій XXI ст.

Одним із найважливіших елементів культури взагалі, що характеризує духовний і матеріальний розвиток суспільства, є інформаційна культура, що демонструє досягнутий рівень інформаційних процесів, ступінь задоволення потреб людей в інформаційному спілкуванні, в своєчасній, вірогідній та вичерпній інформації, що буде забезпечувати цілісне бачення світу. Поняття інформаційна культура – багатоаспектне та різнопланове. За одним із визначень – це інформаційна діяльність людини, яка, з одного боку, спрямована на ефективний пошук та використання інформації, з іншого – на її формування, збереження, перетворення та відтворення.

Удосконалення і розвиток нових інформаційних технологій як сукупності методів та технічних засобів використання для збирання, створення, зберігання, опрацювання, передавання, подання і використання інформації, які розширюють знання людей і розвивають їх можливості в управлінні технічними і суспільними процесами, суттєво впливає на характер виробництва, наукових досліджень, на освіту, культуру, побут, соціальні взаємини і структури. Це, в свою чергу, має прямий вплив на зміст освіти, пов'язаний із рівнем науково-технічних досліджень та появою нових професійних вмінь і навичок, потреба в яких швидко зростає.

Пріоритетним сьогодні стає використання, наприклад, пошукових систем, адже не інституційна модель освіти зорієнтована на організацію її поза соціальними інститутами, зокрема школами на вузах. Це освіта «на природі» за допомогою:

- ✓ мережі Internet;
- ✓ системи «відкритих шкіл»;
- ✓ дистанційного навчання тощо.

Зазначимо також, що однією з головних тенденцій розвитку сучасної освіти, тобто навчального процесу, є інтенсивне формування міжнародного ос-

вітнього простору, створення глобальної стратегії освіти людини. Такі процеси глобалізації, модернізації, вестернізації, можливо, навіть мондіалізації безпосередньо передбачають звернення до ресурсів всесвітньої мережі [2, 138].

Доцільною буде предметна характеристика ролі пошукових систем у формуванні інформаційної культури студентів.

Вирішення завдань за допомогою пошукових систем сприяє розвитку мислення як такого. При отриманні інформації відбувається обробка останньої за певною програмою. Звісно, не можна ототожнювати людське мислення з процесом обробки інформації, бо воно має як біологічний, так і соціальний аспекти. Пізнавальний аспект мислення полягає в активному вилученні інформації та її опрацюванні.

Інформаційна культура студента стимулюється багатьма чинниками, зокрема такими, що спрямовані на виконання поставлених навчальною програмою завдань.

Внаслідок реалізації поставлених перед собою задач за допомогою пошукових систем у студента формуються навички чіткої постановки завдань, що, відповідно, може впливати і на вирішення останніх. Формулювання завдання, запитання чи то просто запиту передбачає варіацію висловлювань на задану тему, заміну словосполучень влучними відповідниками. Це, в свою чергу, буде одним із чинників розвитку мовної культури. Не останнє місце у таких процесах навчання займає набір тексту: у пошуковій системі це сприяє швидкому доступу до інформаційного поля, також таке вміння стане в подальшому потрібним у професійному житті-спілкуванні XXI ст.

Делікатним буде питання про проблему свободи у процесі взаємодії з пошуковими системами. На нашу думку, головним критерієм вибору буде наступний: коли ми бачимо різнопланові повідомлення (найчастіше низькоморальні) і вони є небажаними для нас, то перед нами постає вибір, чи натиснути червоний хрестик у правому верхньому кутку, щоб закрити це повідомлення, чи все ж таки переглянути звістку. Можливо, цей аспект підходу до проблеми зможе перевіряти нашу моральність? Адже бути вихованим правильно, тобто морально, означає відкидати все схоже та вміти знаходити тільки необхідне.

Припускаємо, що безпосередня «співпраця» з пошуковими системами є складовою частиною функціонального спілкування. Цей тип спілкування має місце тоді, коли люди вступають у контакт як виконавці відповідних функцій, пов'язаних з їх соціальними ролями [2, 130]. У цьому випадку відносини між ними визначаються правами відповідно до їх ролей.

Так само ми можемо говорити і про суб'єктивно-об'єктивні відносини у системі інформаційної культури. Суб'єктами будемо виступати ми, а об'єктом – пошукова система. Кожен з членів матиме чітко виокремлені завдання, функції, мету. Підставою для такого порівняння є те, що такий тип спілкування не передбачає особистісного емоційного задіяння. Метою таких відносин є обмін інформацією; тут перевага віддається інтересу справи, а не особистості співрозмовників.

Як бачимо, розвиток сучасного суспільства супроводжується зростанням значущості інформаційної складової в усіх сферах життя, проникнення інформаційних ідей, засобів і технологій у виробництво, інфраструктуру, побут і соціальну психологію.

Інформаційні технології проникли практично в кожен з галузей людської діяльності, навіть у культуру і мистецтво. Об'єкти культурної спадщини, які завжди були недосяжними для формалізації, зараз відтворюються у електронному вигляді, і це забезпечує якість, довговічність та ефективність їх зберігання. Поширення телекомунікаційних засобів дає можливість швидкого доступу до інформаційних ресурсів, накопичених людством. Разом з тим, не кожен студент реалізує можливості, які надаються інформаційними технологіями та усвідомлюючи їх цінність.

Необхідність орієнтації молодого покоління на використання інформаційних технологій сучасного рівня передбачає нові потреби людського суспільства в освіті: стає важливим засвоювати знання про основи інформаційного обміну, способи накопичення, зберігання та поширення знань, засоби комунікації. Такі знання, уміння й навички є сутністю інформаційної культури.

Література:

1. Жалдак М.І. формування інформаційної культури вчителя [електронний ресурс] / Жалдак М.І., Хомік О.А. – Режим доступу : <http://www.icfcst.kiev.ua/SYMPOSIUM/Proceedings/Galdak.dok>
2. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Кредитно-модульний курс культурології. Посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 286с.
3. Столяревська А.Л. Формування інформаційної культури студентів педагогічних вузів при вивченні курсу інформатики : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / А.Л. Столяревська : [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.ua-ru.net/inode/32870.html>